

Valgreinar

Løgtingsvalið 2011

LØGTINGSVALIÐ 2011

**Karlot
Hergeirsson**

Valevni hjá Framsókn

Sethúsið Føroyar

Lutfallið ímillum tað almenna og privata er fari av lagið. 80 % av føroyska búskapinum er almennur.

Eg ímyndi mær samfelagið, sum ein heilt vanlig føroysk sethús, har fyrsta hæddin er stoypt grund. Onnur hædd og loft, eru úr timbri. Grundin er tað privata. Timbri tað almenna.

Tað skal ikki nógv hugflog til at síggja at yvirbygningurin á húsinum er alt ovstóður. Hann skal ikki

vaksa nógv um vindin, so kunna húsin fara um koll. Tað hevur verið, eitt sindur av vindi lágt seinastuni (altjóða figgjarkreppan), so húsin standa skelva og tað braka í hvørjari sperru. Hann er kanska makaður eitt lítið sindur í lötuni, men veður forsøgnirnar eru ikki góðar. Hann lovar storm.

Hvat er so at gera, jú vit muga fáa nakað tí tunga av loftinum og miðhæddini niðuri í kjallarin. Hvussu gera vit so tað. Jú:

Tað privata skal bjóða tænastr, har tað almenna ikki røkkur.

Summar almennar tænastr skulu harafturat útveitast.

Almennar fyritøkur skulu einskiljast, har tað loysir seg.

Kanska ríða vit stormin av á hesum sinni við at flyta sumt niður í kjallarin, men vit vita av góðum royndum, at ódnirnar av vestri javnan vitja okkum í Føroyum. So vit kunna ikki steðga á her.

Vit muga beinanvegin byggja grundina størri og sterkari.

Lutfallið millum alment og privat skal broytast – tað privata skal vaksa.

Men fyri at stoypa grundina størri og sterkari, muga vit grava út og planera. Havt er so útgravingin og planeringin. Jú tað eru teir tryggu karmarnir og lógargrundarlagið sum tann privata vinna kann byggja sítt virksema á, og kappingarførir skattir. Tað er fundamenti undir øllum. Uttan

góða planering blívur grundiskeiv, og húsið kann koppa.

Men vit muga hava byggiloyvi, og tað er har tú kæri veljari kemur inn í myndina. Gott í teg, fara á val tann 29. og set krossin við Framsókn og gev okkum byggiloyvi, til at byggja tað føroyska hús størri og rúmligari. Men fyrst av øllum biðja vit teg, um at loyvi at vera flytumenn, so vit kunna fáa eitt sindur av tí tung niður av loftinum.

Kjak

Gunvá við Keldu

Borgarstjóri

Álvarsamur ágangur á privata fyritakssemið

Privata fyritakssemið eigur lívið í føroyska samfelagnum, og hevur gjørt, at landið og økini eru í menning. Tað kann fáa sera álvarsligar fylgjur, at myndugleikin við “spontanum politiskum hugskotum” ger seg inn á hesi øki við at útjavna til alt landið, eftir at kommunurnar hava gjørt millióna íløgur í karmar til vinnulívið

Klaksvíkar Kommuna hevur brúkt milliónaupphæddir til vinnuligar karmar og havnaðki til eitt nú uppi-sjóvarvinnuna, og tað kann tí ikki koma uppá tal, at bara inntøkurnar av hesi vinnu skulu javnast til aðrar kommunur, ið ongar íløgur hava gjørt í økið.

Ein dýr satsing hjá kommununi

Tá ið oljuvinnan fyri árum síðan kom fram, boðaði Klaksvíkar Kommuna frá, at hon heldur fór at satsa upp á fiskivinnuna.

Kommunan hevur brúkt

milliónaupphæddir til útbyggingar av Klaksvíkar Havn og til gerð av vinnuligum útstykkjum og karmum til vinnuna.

Henda satsing hevur kostað kommununi ómetaliga nógvan pening, sum skattaborgarin í Klaksvíkar Kommununi hevur goldið fyri.

Tað hongur tí ikki saman, sum Páll á Reynatúgvu, tingmaður, og Aksel Johannesen, landsstýrismaður, nú leggja upp til, at inntøkurnar av hesi vinnu, sum eitt nú Klaksvíkar Kommuna hevur brúkt hundrættals milliónir uppá, nú bara skulu javnast

til aðrar kommunur, sum einki hava gjørt við økið.

Hvør skal so ynskja at skapa karmar?

Um inntøkurnar av uppsjóvarvinnuni verða javnaðar út til allar kommunur í landinum, so fer tað í longdini at fáa avleiðingar fyri vinnuligu menningina.

Orsøkin til hetta er, at tað tá ikki longur fer at loysa seg hjá kommunum at satsa upp á vinnuna og gera íløgur í karmar og havnir, tí allar inntøkur hjá einstøku kommunum verða javnaðar út á allar kommunur í landinum.

Góðar grundir eru at spyrja, hvør tá skal ynskja og tíma at skapa og víðarimenna vinnuligu karmarnar her á landi. Tað verður so neyvan Figgjarmálaráðið ella landsstýrið, sum fer at taka sær av tí.

Vit mugu minnast til, at okkara vinnulívsfólk, sum gera íløgur og menna virksema á ávisum økjum, gera hetta eisini, tí tey hava kenslur fyri hesum økjum, og ynskja at skapa nakað har.

Skjótt er til, at hesin menningar- og íverksetarahugur hjá vinnulívsfólkunum verður køvður, tí hetta skjal

javnast út á onnur øki, har onki verður gjørt, men har man bara situr og tekur ímóti og krevur.

Ein javning av kommunalu inntøkunum av uppsjóvarvinnuni kann sostatt í longdini gerast ein forðing fyri víðari menning av vinnuni í landinum, og eg fari tí staðilig at mæla frá, at henda ætlan verður framd í verki.

Takast upp í breiðari høpi

Spurningurin um javning millum kommunur eigur at verða tikin upp í nógv breiðari høpi, har kriteriini

fyrir javning millum kommunur verða ásett eftir tí ítøkiliga tørvinum og umstøðunum hjá teimum ymsu kommununum kring landið.

Her eiga viðurskifti sum útoyggjar, inn- og útflutningsinntøkur, borgarasamanseting og eventuel eisini inntøka pr. íbúgva at takast við í skipanina, sum tó eigur at avmarkast mest møguliga, so vit her heima ikki fáa eina fløkta skipan, sum okkara grannalond hava ringar royndir av.